

Gebarentaal

Met deze activiteit heb je – ook wanneer je niet met Schatkist werkt – een kant-en-klare les die je op elk moment kunt inzetten in je groep. We werken met Pompom, het centrale karakter in Schatkist, maar je kunt hier heel eenvoudig een andere knuffel of klaspop voor in de plaats gebruiken. De lijst onder 'Woordenschat' bevat woorden die betekenisvol zijn voor dit anker. Ankers in Schatkist hebben een bepaald onderwerp (in dit geval 'Communicatie') en bevatten een reeks activiteiten voor kleuters. Dankzij de indeling in niveaus (ster, maan, zon voor groep 1 en 2) krijg je een inschatting van de moeilijkheidsgraad van de woorden. In de praktijk lopen deze niveaus door elkaar, dus zorg dat de kinderen alle woorden krijgen aangeboden.

MATERIAAL

- Pompom
- SE samenwerkend leren: 1
- 9, 23
- filmpje *Kikker en de vlieg*
- preteachingplaat

WOORDENSCHAT

★ ▶ 1

de bek

klein-groot

lusten

vertellen

de vlieg

wijzen

☾ ▶ 1

raden

☀ ▶ 1

de afbeelding

☀ ▶ 2

het gebaar

de gebarentaal

communiceren

Vorbereiding Zet de volgende materialen klaar op het digibord:

- preteachingplaat
- geanimeerde versie van het ankerverhaal; bij 04:54 minuten)

Introductie Pompom: *Ra, ra, wat probeer ik te vertellen?* Laat hem over zijn buik wrijven. Herkennen de kinderen het gebaar? Laat hen raden wat Pompom wil zeggen. Pompom: *Goed hè, ik probeer iets te zeggen zonder woorden te gebruiken!* Wat leuk bedacht van Pompom! U bent benieuwd of Pompom en de kinderen ook nog weten hoe je die manier van communiceren noemt die Pompom liet zien.

Bij welke manieren van communiceren gebruik je geen woorden?

Kern Pompom: *Weten jullie van wie ik dit gebaar heb geleerd? Van Kikker!*

Pompom wijst naar het digibord met de preteachingplaat. *Kijk maar!* Waar zien de kinderen Kikker hetzelfde gebaar maken als Pompom? Wijs naar Konijn en Egel: *Hier zitten Konijn en Egel. Kikker probeert hen iets te vertellen zonder woorden.*

Wat zou hij proberen te vertellen, denken jullie? De kinderen reageren. Wijs naar de afbeeldingen waarbij Kikker naar zijn bek wijst: *Kijk, Kikker wijst naar zijn bek.*

Zou hij soms iets in zijn bek hebben? Kan hij daarom niks zeggen? Vraag uzelf hardop af: Wat zou het kunnen zijn? Iets groots of iets kleins? (Houd uw handen dicht en verder van elkaar.) Wat denken de kinderen? Stimuleer hen om hun antwoord te ondersteunen met een armgebaar en laat hierbij de woordkaarten zien. Geef aan dat u graag wilt weten of er iets in Kikkers bek zit.

Stel voor om een stukje van het prentenboek op het digibord te bekijken. Speel het volgende tijdsfragment af: 04:54 tot 05:18 minuten. Klopt het met wat de kinderen hadden bedacht? Vraag: *Wat zit er in Kikkers bek? Een grote of een kleine vlieg? Hoe liet Kikker dat zien zonder woorden te gebruiken? Welk gebaar maakte hij?*

Vestig de aandacht opnieuw op de preteachingplaat. Vraag: *Waar maakt Kikker het gebaar om te laten zien hoe groot de vlieg is?* Vraag uzelf ten slotte nieuwsgierig af: *Wat probeert Kikker nog meer te vertellen aan Konijn en Egel? Wat zal er gebeuren met de vlieg in zijn bek?* Laat de voorkant van het boek zien. *Dat staat vast wel in het boek, daar gaan we nu naar kijken en luisteren op het digiboord.* Laat de gehele geanimeerde versie van het ankerverhaal zien.

Afsluiting Pompom: *Ik vind het leuk om iets te vertellen met gebaren. Zullen we nog een beetje kletsen met gebaren?* U vindt dat een goed idee. Zet de coöperatieve werkvorm 'We doen het samen' in. Hierbij bedenken de kinderen om en om een idee. Laat de bijbehorende kaart zien. Geef de tweetallen de opdracht om een gebaar te bedenken voor als je 'Wees eens stil' wilt zeggen zonder te praten. Geef nog een paar opdrachten, zoals: 'Ja' of 'Nee'; 'Kom maar hier!'; 'Goed zo!'; 'Ik moet plassen'; 'Dat vind ik lekker'; 'Dat lust ik niet' en 'Ik ben moe'. Zeg: *Wat zijn jullie goed in communiceren met gebarentaal! Hoe zou het feestje van Maximiliaan Modderman in gebarentaal zijn?*

DOELEN

- T** ► woordenschat ► uitbreiden van de woordenschat en het verbaal begrip
- leert de betekenis van nieuwe woorden aan de hand van de preteachingplaat, gebaren en visueel materiaal.
- T** ► spreken en luisteren ► deelnemen aan gesprekken
- neemt in de kleine kring actief deel aan het gesprek over de preteachingplaat.
- T** ► verhaaloriëntatie en verhaalbegrip ► verhaaloriëntatie
- kan voorspellingen doen over dingen die in het verhaal gebeuren aan de hand van gebaren op de preteachingplaat en in het filmfragment.

DIFFERENTIATIE

AN

Betrek de kinderen nadrukkelijk bij het maken van de gebaren, zodat ze de betekenis van het gebaar beleven.

1 2 Zorg voor afwisseling in de vragen die u stelt en denk na over de opbouw van uw vragen. Stel kinderen met een geringe taalvaardigheid eenvoudigere vragen om hen bij het gesprek te betrekken. Stel hen aanwijsvragen, zoals: *Waar zie je Kikker hetzelfde gebaar maken als Pompom? Of: Waar maakt Kikker het gebaar om te laten zien hoe groot de vlieg is?*

Tips en verdieping

Kansen voor rekenen

Vraag aan de kinderen hoe je met je vingers kunt laten zien hoe oud je bent: *Als jij vier vingers opsteekt, dan vertel je mij dat je vier jaar oud bent. Het is een gebaar om te vertellen hoe oud je bent!*

Coöperatieve werkvorm

In de afsluiting wordt de coöperatieve werkvorm maatjespraat 'We doen het samen' ingezet. De tweetallen bedenken een gebaar om iets duidelijk te maken zonder te praten.

Talensensibilisering

Laat een kind tijdens de afsluiting een gebaar maken voor een uitdrukking (bijv. 'ik heb honger'). Een kind met een andere moedertaal zegt dit in woorden na. Kunnen de andere kinderen raden wat er verteld wordt? Lukt het ook dit te raden zonder gebaar? Sta er samen bij stil dat je dankzij gebaren kunt achterhalen wat er bedoeld wordt, ook als je de taal niet begrijpt.

Ouderbetrokkenheid

Maak foto's bij de coöperatieve werkvorm in de afsluiting en stuur deze naar de ouders. Misschien zijn er thuis nog wel andere gebaren die gebruikt worden? Vraag ouders om daarvan een foto te maken.

Reflectie

Hebt u geobserveerd welke kinderen het woord 'het gebaar' begrijpen en welke kinderen nog niet? Welke kinderen hebben nog niet goed door dat je met een gebaar iets kunt vertellen zonder woorden te gebruiken? Vestig voor deze kinderen de komende dagen expliciet de aandacht op de gebaren die dagelijks in de klas aan bod komen. Sta bijvoorbeeld stil bij het zwaaien als de kinderen naar huis gaan.

